

Suomen koululaitos – Maailman paras?

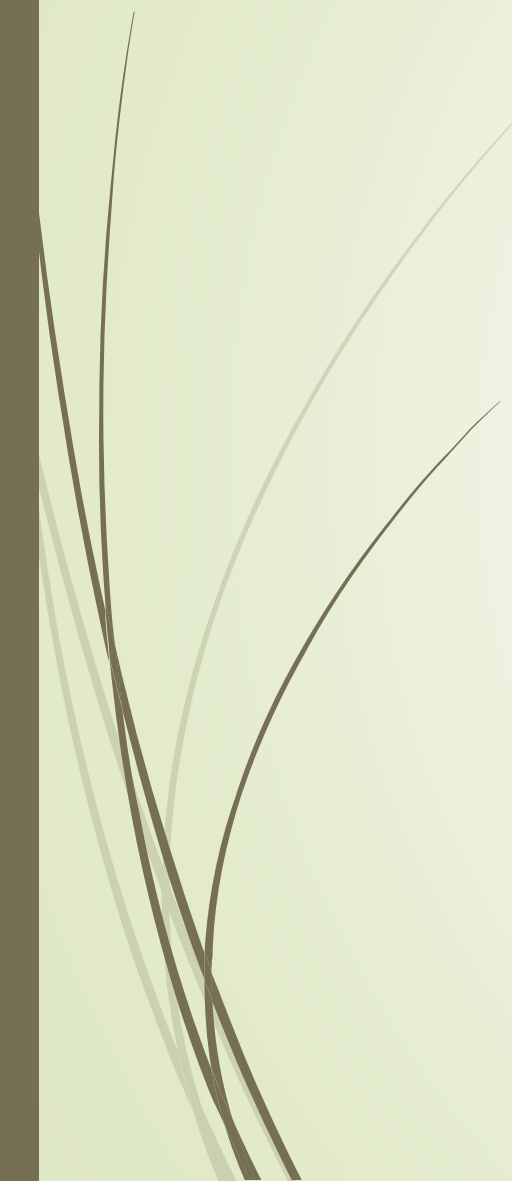
16.01.2019

Tuusulan rotaryklubi, 24.4.2019

Kauko Hämäläinen, professori emeritus

Sisältö

- **Miten Suomella menee?**
 - **Koulutuksemme vahvuuksia**
 - **Haasteitakin riittää**
-

Koulutuksemme kansainvälinen taso

Suomen peruskoulutus on maailman parasta.

Maailman talousfoorumi (WEF) 2017-2018

**Korkeakoulutuksemme laatu on maailman 3,
paras.** Maailman talousfoorumi (WEF) 2017–2018:

Suomi on OECD-maiden kärkimaita

koulutuksessa. OECD, Better Life Index 2018

**Suomalainen koulutus vastaa tulevaisuuden
tarpeisiin 3. parhaiten maailmassa.** Economist
Intelligence Unit (EIU)

Elinikäisen oppimisen vertailussa 3. EU-maista

Euroopan komissio, 2018

Koulutuksella vahva pohja, 1

- Euroopan 2. ahkerimpia kirjaston käyttäjiä (The European Bureau of Library)
- Aikuisten englannin kielen taito 5. parasta (Education First)
- Eniten maailmassa henkistä pääomaa (World Economic Forum 2016 ja 2018)
- Maailman 2. tasa-arvoisin maa (World Economic Forum 2016)
- Euroopassa 2. tyytyväisimpiä elämäämme (Eurostat)
- Maailman vakain ja turvallisin maa (The Fund of Peace, WEF 2016)

Koulutuksella vahva pohja, 2

- Peruskoulutuksemme on maailman parasta (World Economic Forum 2016)
- Edelleen ylivoimaisesti paras Pohjoismaa (PISA 2016)
- OECD-maiden kärkimaita koulutuksessa (OECD 2015)
- Maailman lukutaitoisin maa (World Literacy 2016)
- Innovaatiovertailussa maailman kolmas (World Economic Forum)
- 11-15 -vuotiaamme 4. tyytyväisimpiä elämäänsä (Unicef)

Koulutuksen vahvuuksia

- Tuloksemme ovat edelleen OECD-maiden kärkiluokkaa
- Tytöt maailman toiseksi parhaita, myös luonnontieteissä
- Koulujen väliset erot vielä erittäin pieniä
- Luokkakoko Suomessa alle OECD-maiden keskiarvon

Väärään suuntaan

- Lasten ja nuorten osaaminen on heikentynyt
- Oppilaitosten väliset ja alueelliset erot ovat kasvaneet, pääkaupunkiseutu erottuu Länsi- ja Itä-Suomesta
- Tyttöjen ja poikien sekä kantaväestön ja maahanmuuttajien väliset erot oppimisessa, arvosanoissa ja toiselle asteelle siirtymisessä lisääntyneet
- Terveystottumukset heikkenevät 7:ltä 9:teen luokkaan siirryttäessä

Väärään suuntaan, 2

- **Kiinnostus matematiikkaa ja luonnontieteitä kohtaan maailman heikointa**
- **Neljäsluokkalaisten luonnontieteiden ja matematiikan osaaminen on heikentynyt 2011 ja 2015 välillä (puolen kouluvuoden verran).**
- **Huonosti luonnontieteitä osaavien poikien määrä kolminkertaistunut**
- **Tasa-arvo ja oppilaiden motivaatio laskussa, erityisesti 14-vuotiaiden**
- **Erinomaisesti osaavien poikien osuus vähentynyt; huippuosaajien määrä kuitenkin 4. paras**
- **Lasten liikunnan määrän vähentynyt**

Parannettavaa tasa-arvossa

- Vanhempien sosioekonomisen taustan vaikutus kasvanut olennaisesti (koulutus, taloudellinen asema jne.)
- Alueen koulutusmahdollisuudet ja työnäkymät vaikuttavat kiinnostukseen
- Tytöt harrastavat enemmän kulttuuria, pojat (joukko)liikuntaa
- Tytöt poikia parempia kaikilla verratuilla osa-alueilla
- Oppilaiden oppimisasenteissa ja ajattelutaidossa suuria eroja jo koulua aloitettaessa

Parannettavaa arvioinnissa

- **Koulujen arvosanojen yhdenvertaisuudessa suuria ongelmia, myös eri oppiaineiden välillä**
- **Taito- ja taideaineiden keskiarvot ovat selvästi lukuaineiden arvosanoja paremmat (8,26 ja 7,92)**
- **Tyttöjen arvosanat ovat kaikissa aineissa tilastollisesti merkittävästi parempia kuin pojilla; vaikutus toisen asteen opintoihin valikoitumisessa**

Luokkakoon merkitys

- **Luokan oppilasmäärällä on heikko yhteys kaikilla luokka-asteella**
 - osaamiseen,
 - oppilaiden asenteisiin ja arvosanoihin
 - heidän näkemyksiinsä opettajistaan tai luokastaan
 - hyväksynnästäan luokkatovereittensa keskuudessa.
- (Kupiainen ja Hienonen 2016)

Toisen asteen ongelmia

- **Lukioon tai ammatilliseen koulutukseen hakeneiden välinen ero perusopetuksen päästötodistuksen lukuaineiden keskiarvossa oli lähes kaksi arvosanaa**
- **Lukioon valikoituu vähemmän tukea tarvitsevia, terveempiä ja terveellisempiä elämäntapoja omaksuvia kuin ammatilliseen koulutukseen**
- **Ammatillisessa koulutuksessa keskeyttäneiden määrät vaihtelevat paljon opintoaloittain, pahimmillaan 25% pääkaupunkiseudulla**

Syrjäytyminen haasteena

- Vuonna 87 syntyneistä joka kolmas on joko saanut psykiatrisen diagnoosin tai käyttänyt psyyken lääkkeitä (THL 2016)
- Heistä 14 % ei ole suorittanut mitään tutkintoa
- Syrjäytymisvaara n. 10 000 nuorella ikäluokasta; työttömyys, mielenterveys ja päihdeongelmat
- Syrjäytyminen, myös maahanmuuttajien, on myös suuri turvallisuusriski
- Opiskelun mielekkyyden tunne on vähentynyt